

Нові форми зразків складання схематичного зображення структури власності.

В країні повинні існувати чіткі механізми, які б забезпечували отримання та зберігання точної, належної, актуальної інформації про бенефіціарну власність, а також своєчасний доступ до такої інформації з боку органів виконавчої влади.

06 грудня 2019 року Верховною Радою України прийнято Закон №361-ІХ «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення», який набрав чинності 28 квітня 2020 року та зобов'язав юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадські формування надавати інформацію про структуру і форму власності.

28.09.2021 року Міністерство фінансів України оприлюднило нові зразки складання схематичного зображення структури власності юридичних осіб. Така інформація подається обов'язково державному реєстратору. Кампанія з оновлення відомостей про кінцевих бенефіціарних власників підприємств та інших юридичних осіб розпочалася 11 липня та триває до 11 жовтня 2021 року. Оприлюднені цього разу зразки структури власності мають низку відмінностей, порівняно з попередніми. Приміром, підприємствам з великою кількістю фізичних осіб - засновників доведеться зазначати інформацію про всіх таких фізичних осіб. Також наведено зразок для підприємства, в якому відсутній кінцевий бенефіціарний власник.

Роз'яснення про форму та зміст структури власності надається в Положенні про форму та зміст структури власності, затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 19.03.2021 N163 (далі – Положення). Структура власності за формою є офіційним документом, що являє собою схематичне зображення структури власності юридичної особи, яка відображає всіх осіб, які прямо або опосередковано володіють цією особою самотійно чи спільно з іншими особами або незалежно від формального володіння мають можливість значного впливу на керівництво чи діяльність юридичної особи.

Водночас звертаємо увагу, що Положення розроблено відповідно до Закону України від 15.05.2003 №755-IV «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань» (далі – Закон №755) та Закону України від 06.12.2019 №361-ІІ «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» (далі – Закон №361).

У Положенні терміни вживаються у значеннях, наведених у Законі №361, зокрема:

➤ кінцевий бенефіціарний власник (далі – КБВ) для юридичних осіб – це будь-яка фізична особа, яка здійснює вирішальний вплив на діяльність юридичної особи, в тому числі через ланцюг контролю/володіння (пункт 30 частини першої статті 1 Закону №361);

➤ структура власності – документально підтверджена система взаємовідносин фізичних та юридичних осіб, трастів, інших подібних правових утворень, що дає змогу встановити всіх КБВ, у тому числі відносини контролю між ними, або відсутність КБВ (пункт 58 частини першої статті 1 Закону №361).

Ознаки здійснення прямого/непрямого вирішального впливу наведені у пункті 30 частини першої статті 1 Закону № 361.

Ознакою здійснення прямого вирішального впливу на діяльність є безпосереднє володіння фізичною особою часткою у розмірі не менше 25 відсотків статутного (складеного) капіталу або прав голосу юридичної особи.

Ознаками здійснення непрямого вирішального впливу на діяльність є принаймні володіння фізичною особою часткою у розмірі не менше 25 відсотків статутного (складеного) капіталу або прав голосу юридичної особи через пов'язаних фізичних чи юридичних осіб, трасти або інші подібні правові утворення, чи здійснення вирішального впливу шляхом реалізації права контролю, володіння, користування або розпорядження всіма активами чи їх часткою, права отримання доходів від діяльності юридичної особи, трасту або іншого подібного правового утворення, права вирішального впливу на формування складу, результати голосування органів управління, а також вчинення правочинів, які дають можливість визначати основні умови господарської діяльності юридичної особи, або

діяльності трасту або іншого подібного правового утворення, приймати обов'язкові до виконання рішення, що мають вирішальний вплив на діяльність юридичної особи, трасту або іншого подібного правового утворення, незалежно від формального володіння.

При цьому КБВ не може бути особа, яка лише формально володіє 25 відсотків і більше статутного капіталу, але є комерційним агентом, номінальним власником або номінальним утримувачем, або лише посередником щодо такого права.

Вищенаведена норма Закону № 361 встановлює, що безпосереднє володіння фізичною особою часткою у розмірі не менше 25 відсотків статутного (складеного) капіталу або прав голосу юридичної особи не є обов'язковою умовою, яка дає змогу визначити належність фізичної особи до КБВ.

Тобто, КБВ може бути фізична особа, яка не володіє часткою у розмірі 25 чи більше відсотків статутного (складеного) капіталу компанії, але яка має можливість, зокрема здійснювати вирішальний вплив на управління або господарську діяльність компанії у спосіб, визначений зазначеною нормою Закону №361. Наприклад: розпоряджатися активами; отримувати дивіденди; здійснювати вирішальний вплив на формування складу та/або результати голосування органів управління, на вчинення правочинів, що визначають основні умови господарської діяльності юридичної особи.

Таким чином, визначення наявності непрямого вирішального впливу у кожному конкретному випадку має здійснюватися з урахуванням особливостей створення та діяльності юридичної особи, її структури власності, взаємовідносин співвласників тощо.

Водночас зазначаємо, що обов'язок встановлення інформації про КБВ законодавством покладено на юридичних осіб.

Визначення КБВ є специфічним для кожної юридичної особи та залежить від конкретної ситуації, особливостей механізмів володіння і контролю в окремих правових системах та відповідних фактичних обставин.

За даними офіційного сайту Міністерства фінансів України надіслати електронне звернення (запит) з питань практичного застосування Положення про форму та зміст структури власності (далі – Положення), затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 19.03.2021 №163, можна на електронну адресу infomf@minfin.gov.ua.

Відділ взаємодії з суб'єктами державної реєстрації
та підвищення кваліфікації державних реєстраторів
Управління державної реєстрації Східного
міжрегіонального управління Міністерства юстиції (м. Харків)